

NEDERLANDA KATOLIKO

Maandblad, officieel Orgaan van den Nederlandschen
R.K. Esperantistenbond „Nederlanda Katoliko”,
gevestigd te 's-Hertogenbosch.

Opgericht 29 Augustus 1909. Bisschoppelijk en Koninklijk goedgekeurd
Ĉio per amo, nenio per forto. (*S. Franc. de Sales*)

Geestelijk Adviseur LAMB. J. J. M. POELL

Abonnementsprijs
f 2.50 per jaar
Eksterlanda Jarabono f 3.—

Adres der Redactie:
P. M. BROUWER
Pahudstraat 134
's-Gravenhage.

Afzonderlijke nummers
20 cent.
Advertentiën
50 cent per regel.

Advertentien: DRUKKERIJ PIET SMITS, Tilburg.

La ĈEFESTRARO kaj la REDAKCIO
de „NEDERLANDA KATOLIKO”
deziras feliĉan kaj DIBENITAN NOVJARON
al ĉiuj anoj kaj legantoj.

„POR” EN „PER.”

De beste propaganda voor Esperanto
is het werken met Esperanto.

De twee eenvoudige voorzetsels, die hierboven zo rustig naast elkaar staan, geven in de Esperantowereld nog al eens aanleiding tot verschil van mening. Als ze in verband gebracht worden met het woord Esperanto ontstaan er twee vormen, die het niet altijd met elkaar kunnen vinden, twee begrippen, die schijnbaar een tegenstelling vormen. Als „por” en „per” elkaar in Esperantujo ontmoeten geven ze aanleiding tot . . . spraakverwarring, en tussen de vertegenwoordigers van de „per” groep en de „por” groep ontstaat een bittere strijd. De laatste ondervinding hiervan gaf het te Parijs gehouden Kongres, waarover in dit nummer meer.

Hier willen we even de betekenis van beide groepen beschouwen en trachten aan te tonen, dat tussen „per” en „por” een samenwerken zeer goed mogelijk, ja, zelfs noodzakelijk is.

Poresperanto arbeid is noodzakelijk, zolang E. nog niet algemeen en overal aanvaard is. „Por“ E. werken nu verschillende groepen, die E. aangewend willen zien tot doeleinden, die verschillen zoals de levensbeschouwingen verschillen. Hoe verschillend echter deze doeleinden zijn, allen worden ze gedragen door een idealisme, dat het geluk der mensheid wil, hoe dan ook.

Nu is het begrijpelijk, dat door de „por“ esperanto propaganda alleen in onze beweging getrokken worden mensen, die in zich voelen leven hetzelfde idealisme. Hier de psychologische verklaring van „La interna ideo“, die leeft, NIET in de taal, maar in de harten van de Esperantisten. Hier ook de oorzaak en de grond, enerzijds van het „konstante frapanta,“ het onoverwinnelijk geloof aan de uiteindelijke overwinning van E., maar anderzijds van 't feit, dat na ruim 40 jaar „por“ E. werken, Esperanto nog lang niet algemeen is. Want, feitelijk is er in onze wereld geen plaats voor idealisme. Overheersend is het „materialisme.“ Er is ook een noodzakelijke zorg voor het materiële. In de strijd om het bestaan is nodig een gezonde zakelijkheid, een open oog voor de praktijk. De strijd om het bestaan vraagt eerst naar het *nodige*, dan naar het *nuttige* en dan pas naar het *ideale*.

En dat beseffen de „Per“ esperantisten. En ze handelen ernaar. Ze tonen aan de wereld het noodzakelijke en het nuttige van Esperanto. En de nuchterling, die geen betere wereld nodig heeft, houdt toch even stil op Jaarbeurs of tentoonstelling, als hij E. prakties in gebruik ziet voor „zaken.“ Hij luistert even aandachtig als men hem vertelt, waar met E. handelskonnekties zijn ontstaan en wordt belangstellend als hij merkt, dat men met E. ook wel wat kan verdienen. De dienst, die de praktiese Esperantisten bewijzen aan de verspreiding van E. is zeker niet kleiner, dan de dienst door propaganda van de idealistische Esperantisten.

Peresperanto werken is ook *poresperanto* werken. Waarom dan niet beziel met een idealistische kracht aan het werk MET Esperanto? Het is klaarblijkelijk, dat we alleen zo zullen bereiken de gehele mensheid, dat we alleen door de propagandistische waarde van „Esperanto in de praktijk“ zullen komen tot de algemene aanvaarding van onze internationale taal.

N.K. staat aan het begin van een nieuw jaar. Voor de leden een goede tijd om goede voornemens te maken. We gaan meer dan te voren MET Esperanto werken en aan Katoliek Nederland tonen, dat Esperanto ook prakties is. Dat kan op verschillende manieren en dat kan ieder Katoliek Esperantist op zijn manier. Om iets te noemen. Er gebeurt hier zoveel, dat van internationaal Katoliek belang is, dat MET Esperanto bekend gemaakt kan worden in de buitenlandse pers. Er gebeurt in het buitenland zoveel, dat voor de Nederlandse Pers een gewenste „primeur“ is. Laten we tonen, dat we door E. meer en beter weten kunnen, dan de ge-

woonlike bronnen van onze Pers. Er is natuurlijk meer. Aanwijzingen in deze richting en ideeën zullen gaarne in dit blad worden bekend gemaakt. Maar hoofdzaak is, dat we, na ons behoorlijk te hebben voorbereid in bekwaamheid om E. GOED te gebruiken, beginnen met het *peresperanto* werk, hoe dan ook. Het minste en iets dat bijna iedereen kan is het steunen van ons Internationaal Orgaan „*Espero Katolika*”, dat in zijn laatstverschenen hoofdartikel waardevolle wenken gaf.

N. K. de Bond, zal door het *peresperanto* werk van haar leden groter belangstelling trekken en N. K. het maandblad zal zijn *peresperanto* propaganda met meer sukses kunnen vervullen.

DE BESTE PROPAGANDA VOOR ESPERANTO IS HET WERKEN MET ESPERANTO. Leden van N. K. hier een belangrijke taak.

VAN HET HOOFDBESTUUR.

GROOTE VERANDERINGEN!!

Gefieve goed te noteeren!!!

1. *Contributie-wijziging* (volgens jaarvergadering 1932).

Wat moeten we betalen?

Verspreide leden f 2,50.

Individuele leden in plaatsen waar wel een afdeling is, maar die niet bij die afdeling zijn aangesloten f 3,—.

Gezinsleden (d.w.z. het 2de, 3de, 4de, enz. lid van hetzelfde gezin) f 0,50.

Afdelingspenningmeesters f 2,— per lid en per jaar.

Wanneer??

Dat kunt U lezen in het reglement art. 15. (Wie 't nog niet heeft bestelle het nog vandaag aan den penningmeester! Kosten slechts 10 c., afdelingen 5 c. per ex. plus porto.)

Maar om de eerste moeilijke maanden door te komen, verzoeken wij de afdelingen en leden die kunnen, om nog deze maand hun giro=biljetje in te vullen. (Nr. 121449 nietwaar? Zie omslag).

2. *Reglementen.*

Wijziging in de contributie (zie boven) en het totaal nieuwe jeugdreglement (afgedrukt in het Januarinumnummer van N. K. 1932) zullen gedrukt, en bij elk reglementen=boekje ingesloten worden.

Degenen, die zoo verstandig zijn geweest om reeds eerder zoo'n ding te bestellen, krijgen op verzoek de wijzigingen gratis toegestuurd, gelieve echter op te geven, wanneer U het boekje gekocht hebt.

3. *Alle leden attentie!!*

Wij gaan U werk uit handen nemen; wèg een groot deel uwer N.K.=beslommeringen; lees aandachtig:

Vroeger stuurden de verspreide leden: een opgave van lid=maatschap aan den secretaris, verwezen twee aanmaningen van den penningmeester naar de prullemand, en stuurden na derde aanmaning hun contributie.

Nu is het voldoende, dat U een giro=biljetje stuurt naar den penningmeester, waar achterop staat, waarvoor het geld bestemd is. De penningmeester zorgt dan voor de rest.

Vroeger stuurden de secretarissen opgaven van nieuwe leden en kennisgeving van schrapping van afvalligen naar den bondssecretaris; deze stuurde een afschrift naar den bondspenningmeester. Die wachtte eenige maanden op geld, stuurde twee aanmaningen (dat is immers reglementair! zie art. 15) en ontving dan geld volgens een oude ledenlijst als de afdeling groeiende was, of volgens een spiksplinternieuwe als ze aan 't minderen was. Waarna een interessante brievenchaos volgde.

Nu stuurt de penningmeester het juiste bedrag vóór de uiterlijke datum, en vermeldt achter op zijn giro=biljet welke veranderingen in de ledenlijst hebben plaats gehad. En de penningmeester zal elke veertien dagen hiervan opgave doen aan secretariaat en administratie.

Met spanning zie ik uw giro=biljetten tegemoet.

4. En nu nog iets voor ieder die *korting* wil genieten op zijn *examengeld*.

U komt niet voor korting in aanmerking, indien U niet reeds minstens 1 \times een jaar contributie hebt betaald. Het is onverschillig, wanneer U dit gedaan hebt, hetzij reeds over 1932, hetzij dat U vandaag nog voor heel 1933 betaalt, als de bond van U maar het vereischte bedrag ontvangen heeft.

L. W.

UIT DE AFDELINGEN.

ROOSENDAAL „LA MATENSTELO”.

Reeds geruimen tijd was het in onze afdeling „malaise”. Slechts enkelen waren trouw gebleven, en deze deden dan ook hun best om de afdeling in stand te houden. Op onze jaarvergadering werd door den secretaris in zijn jaarverslag daar uitdrukkelijk op gewezen, en de leden onder het oog gebracht dat dit niet zoo kon blijven.

De Voorzitter, de heer Kerremans, deelde op die vergadering mede, dat hij bij voldoende deelname een Cseh-cursus wilde geven

en daarmee zoo spoedig mogelijk beginnen. Op de eerste les, welke als proefles werd gegeven, was vrij veel belangstelling, zoodat na afloop van die les 10 nieuwe leden konden worden ingeschreven.

De Voorzitter geeft tevens een Cseh-cursus voor de R.K. Jonge Werkman met 25 deelnemers. Het gaat hier dus den goeden kant uit.

Beide cursussen loopen nu eenige weken tot volle tevredenheid van de cursisten en tevens van het bestuur omdat alle leerlingen geregeld present zijn.

Het bestuur koestert de hoop dat de „crisis” in onze afdeling voorbij is en verwacht dat de leden ijverige propagandisten voor de Esperanto beweging zullen zijn.

De Secretaris,

A. G. DE BAKKER.

HOORN.

Eenige maanden geleden werd hier ter stede opgericht de eerste R.K. Esperanto-club voor West-Friesland „Ĉiam autaŭen”.

De club, die bedoeld is voor geheel West-Friesland, heeft een onderafdeeling in Medemblik en in Lutjebroek en haar hoofdzetel in Hoorn. Voor de cursussen, die te Hoorn en Medemblik gehouden worden, bestond zooveel belangstelling, dat te Hoorn zelfs een 2e cursus moest georganiseerd worden. Tezamen tellen deze cursussen nu 54 deelnemers. Ofschoon 't aantal leden nog gering is, werd besloten met 't oog op 't feit, dat de kas van N.K. blijkbaar wel eenige steun gebruiken kan, niet langer te wachten met aansluiting bij den bond. Temeer daar de druk bezochte cursussen een goede hoop geven op een spoedige groei van 't ledental!

't Bestuur der vereeniging is als volgt samengesteld:

Voorzitter: S-ro S. P. Stuijbergen, Koepoortsweg 16, Hoorn.

Secret.: S-ino A. M. A. Wesemaal-v. Velthoven, Wognum.

Penn.: F-ino M. B. Schoutsen, Keern 11, Medemblik.

Alg. Secret.: S-ro J. Rood, Lutjebroek.

HAARLEM.

De N.K. afdeling Haarlem heeft weten te bewerken, dat de St. Jozefgezellen Vereniging Haarlem 2, met haar geestelijke adviseur is toegetreden tot N.K. als individueel lid. Het gevolg zal zijn, altans dat vertrouwen we, dat vele leden van die Vereniging zullen beginnen met het aanleren van Esperanto.

WIE DE JEUGD HEEFT, HEEFT DE TOEKOMST!!

. ESPERANTO AAN DE JEUGD!!

. . EN DE TOEKOMST IS AAN ESPERANTO!! . .

ESPERO KATOLIKA.

Het Novemhernummer bevat het vervolg van „Parolanta filmo pri Nia Deksesa en Lourdes.” We vermelden nog de meer dan gewone belangstelling, die de bisschop van Lourdes toonde voor de Esperantisten en voor de taal, die ze spraken. In het rapport van de Vergadering wordt medegedeeld, dat voor 1933 in ieder geval het IKUE= jaarboek zal verschijnen. Het rapport van de Algemene Sekretaris bespreekt de toestand van IKUE en het maandblad. De crisis laat zich ook gevoelen in onze beweging. Het ledenaantal is 176 achteruitgegaan. De grootste verliezen werden geleden in België, Tsecho-Slowakije en Frankrijk. Nederland behoort tot de landen, die vooruitgegaan zijn (44 leden). Grote moeilijkheden levert de betaling van het abonnementsgeld op. Er wordt een oproep gedaan aan de IKUE leden, die tot nog toe niet geabonneerd waren op E.K. Want de geregelde verschijning van E.K. is noodzakelijk voor het leven van IKUE. Ook kon de medewerking aan de inhoud van E.K. groter zijn. Te veel werk rust nu op de schouders van de Redakteur.

Onder vele interessante artikelen troffen we er ook een aan over het 100= jarig jubileum van Tilburgse Zusterkongregatie. Ook onze Kardinaal van Rossum werd herdacht. De nieuwe Aartsbisschop van Weenen stemde toe zitting te nemen in het Erekomitee van het Esperanto Muzeum te Weenen. Hij gaf als zijn verlangen te kennen, dat er in Katolieke kringen meer aandacht gewijd mocht worden aan Esperanto.

Uit het hoofdartikel van Pastro J. Font Giralt halen we nog de aansporing om onze hulpspraak niet te beschouwen als een middel tot amusement en verstrooiing, maar als een prakties middel om daadwerkelijk te gebruiken in alle betrekkingen van het menselijk leven.

„Espero Katoliko” was als altijd zeer belangwekkend en we kunnen iedereen een abonnement op E.K. niet genoeg aanbevelen. U kunt zich abonneren bij de Firma W. van Eupen, Wal 2 te Eindhoven. Doe het spoedig. De nieuwe jaargang begint.

PRO PACE.

Het orgaan van de R.K. Vredesbond, Nov. 1932, bevat enkele artikelen, die ons Esperantisten te denken geven. We lezen op blz. 102: „Om nu, waar de volkeren zelf tegelijkertijd grondslag en maker moeten zijn van de op te bouwen internationale maatschappij, toch een harmonies geheel te krijgen, moet het bewustzijn: deel uit te maken van de mensheid als zodanig, zeer levendig zijn en ontwikkeld worden.”

We vragen: Zou Esperanto, bij algemene aanvaarding, hier niet in de goede richting werken?

In hetzelfde nr. worden uitgewerkt konkrete plannen ter verzekering van de Wereldvrede. We lezen: „Indien blijkt dat het dienstig is, moet een internationale taal, bijv. Esperanto als de officiële taal ingevoerd worden.”

DE K.R.O. EN ESPERANTO.

De uitzending van het Esperantonieuws zal voortaan aangekondigd worden *ook* in Esperanto. Dit geschiedde voor de eerste maal op Zaterdag 17 Dec. 1932.

In de K.R.O. Gids komt een lijst van alles wat in het buitenland *in* en *over* Esperanto zal worden uitgezonden.

Dank en Hulde aan de K.R.O., die blijk geeft de eis van onze tijd te verstaan en daarnaar handelt.

GRAVA KATASTROFO EN LA VALENCIA UNIVERSITATO.

In een Spaans Esperantotijdschrift lazen we een oproep om hulp, gericht tot de Esperantisten van de gehele wereld.

De 12e Mei van dit jaar vernielde een brand het grootste deel van de Universiteit van Valencia. Deze Universiteit is een van de bekendste historische gebouwen uit Spanje. Vooral het Natuurhistories Museum leed grote schade en Professoren en Studenten doen een beroep op allen om te helpen aan wat noodzakelijk is om dit Museum opnieuw in te richten: mineralen, fossielen, schelpsoorten enz.

Men verzoekt aan hen, die iets zullen zenden, duidelijk te schrijven de naam van het mineraal enz., maar ook de plaats waar en de grond waarin het gevonden is en verder alle gegevens, die vermeldenswaardig zijn.

De Universiteit van Valencia zal een dankbrief schrijven aan de gevers. Het resultaat van pogingen bij museums, professoren en natuurliefebbers, die bereid zijn tot schenkingen, kan medegedeeld worden aan het adres: Valencia Esperanto Grupo, Sangre 1, Valencia (Hispanujo).

LA SEKIGO DE LA ZUIDERZEE.

In „Nia Vivo” een maandblad van de Esperanto Vereniging: „Frateco” in Zaragoza (Spanje), lazen we onder bovenstaand opschrift een artikel over de Zuiderzeewerken, geschreven (in Esperanto natuurlijk) door een Spanjaard, die de gegevens daarvoor kreeg van een Nederlands Esperantist.

De Spanjaard begint aldus:

„Kiu ajn legis aŭ aŭdis iom pri tiu grava entrepreno, sendube ne estas povinta premeni sian fantazion en la limoj de la realeco kaj lia menso flugis super la fantazian landon de grandeguloj, priskribita de Swift. Tiel grava estas la sekigo de la Zuiderzee, ke ŝajnas entrepreno nur por gigantoj, pro la grandega kuraĝo necesa por kontraŭbatali la plej teruran elementon: la Maro, submetante ĝin, trudante al ĝi novan potencan limon, kontraŭ kiu estos neutilaj ĝiaj klopodoj por antaŭeniri. Tio, kio ŝajnas nekredbla, estas nun fakto. Denove privilegia raso estas montrinta sian historian obstinecon, intelekton kaj kuraĝon, plenumante kun sukceso tiel gravan entreprenon”.

Het artikel wordt besloten met de volgende wens:

„Mi atentis pri la ekzemplo, kiun donas al la mondo, Nederlando, aligante pace novajn teritoriojn por kio ĝi uzas, noble, monon, intelekton kaj volon. Tiel devus agi aliaj landoj, kiuj post suferado de la ĉagrenoj el la milito, ankoraŭ direktas la klopodojn de la intelekto al la preparado kaj disvolviĝo de novaj kaj teruraj malfeliĉoj....ankaŭ por akiri pli da tero”.

JUBILEA NUMERO.

„Utrechta Esperantisto”, offisiĝel orgaan van „Utrechta Esperantista Rondo” zal in deze maand uitkomen met het 100ste nummer. De redakteur: S-ro G. J. Degenkamp is van plan dit feestnummer te laten verschijnen in groter omvang.

We felisiteren U.E.R. met hun 100ste U.E. en wensen een nog langdurig vruchtbaar bestaan toe aan dit voorbeeldig kluborgaan, dat een graadmeter is van intens Esperantoleven in de Utrechtse Klub.

KRISTELIKE ESPERANTO-LEKTUUR.

In „Kristana Gazeto”, orgaan van de N.C.E.V. lezen we een vraag van de heer Geertsema, die zeer terecht van mening is, dat niet alle Esperanto-lektuur geschikte lektuur is. Hij vraagt naar de mogelijkheid van oprichting van een Vereniging voor Kristelike Esperanto-lektuur, waarvan de leden voor een bepaalde som per jaar enige boeken ontvangen. Hij is van mening, dat die vereniging een internationale zou kunnen zijn.

De redaktie van K.G. gelooft, dat het aantal Kristelike Esperantisten nog niet groot genoeg is om aan dat plan kans van slagen te geven. Het bestuur zal zich op de hoogte stellen van de meningen in N.K. om daarna deze zaak eventueel in samenwerking met de Rooms-Katolieke Kristen-Esperantisten op touw te zetten.

Wij menen, dat er zeker iets in die richting gedaan dient te worden. We dienen echter eerst te zorgen, dat er meer geschikte

Esperanto-lektuur komt. We zijn het volkomen eens met wat „Kritikulo” hierover schreef in N.K. van Desember j.l.

Waar blijven de talentvollen onder ons? Waar zijn de schatten van Katolieke kultuur? Nog niet in Esperantujo!

Er is behoefte aan Kristelike Lektuur. De konstatering hiervan is niet voldoende. Waar blijft de daad?

Er is nog veel te doen in ONS Esperantujo!

GVIDLIBRETO PRI LAPPLAND.

We kregen ter inzage een Gids voor Lappland, uitgegeven door de Esperanta Turista Komisiono in Kiruna. In 34 bladzijden wordt ons een aardig beeld gegeven van dit land en zijn bewoners. Een twintigtal foto's versieren het boekje. Vijftien advertenties tonen aan, dat men verwacht dat deze reisgids doel zal treffen.

R.K. VERKENNERS.

Te 's-Hertogenbosch wordt voor Verkenner-leiders een Inleidingskursus gegeven. Met het oog op de Budapester Jamboree loopt er ook een kursus in ESPERANTO.

IMRE UNGAR.

De beroemde blinde piano-artist Imre Ungar gaf in verschillende plaatsen van ons land konserten. Deze blinde kunstenaar is een vurig Esperantist. Te Amsterdam en te Utrecht werd hij door enkele Esperanto klubs met bloemen gehuldigd. Gedurende een onderhoud verklaarde hij van Esperanto veel plezier te hebben gehad gedurende zijn reizen door de wereld. Te Utrecht werd hij vlak voor de pauze in het Esperanto toegesproken, namens de U.E.R. (Utrechta Esperantista Rondo). Deze toespraak werd door hem in Esperanto beantwoord. Het publiek zal, dank aan de aktiviteit van U.E.R., een uitstekende indruk meegenomen hebben van Esperanto.

EEN MEDIES WOORDENBOEK.

Dokter Briquet uit Lille (Fr.) heeft bewerkt een Esperanto Woordenboek voor de Mediese Wetenschap. Het wordt uitgegeven door de „Internacia Medicina Revuo”. Hier opnieuw een bewijs, dat Esperanto ook dienstbaar kan zijn in de Wetenschap. Het Woordenboek bevat bijna 4000 woorden met een omschrijving of definitie in Esperanto, waar nodig vertalingen in Engels, Frans, Duits, Spaans, Italiaans en Latijn.

Dr. ZAMENHOFSTRAAT IN BERGEN OP ZOOM.

Het gemeentebestuur van B. op Z. heeft vergunning gegeven een straat te noemen naar Dr. Zamenhof. De plaats van die straat is zo gunstig, dat de Esperantistengroepen in B. op Z. nog verder willen en op de drukke verkeersweg naar Antwerpen een Zamenhof-Monument willen oprichten. Waar zij bekennen daartoe alleen niet in staat te zijn vragen ze de sympathie der gehele Esperanto-beweging in Nederland.

Ieder, die hiertoe een offertje wil brengen, kan dit doen door te storten op gironummer 202756 van A. H. Jordans te Bergen op Zoom.

De onthulling zal plaats hebben in Mei.

ONZE EXAMENS.

Reeds geruimen tijd zijn tusschen de besturen der verschillende vereenigingen onderhandelingen gaande omtrent eene reorganisatie in den opzet van de Esperanto-Examens.

Zoolang deze onderhandelingen hangende waren, hebben wij het ondienschtig geacht daaraan reeds beschouwingen te wijden.

Nu deze onderhandelingen echter voorloopig zonder resultaat zijn afgebroken is de tijd zeker gekomen om onze lezers omtrent de gevoerde onderhandelingen in te lichten.

* * *

Zooals bekend, is het huidige examen=Comité een gemeenschap=peijlike instelling van de beide Esperantistenbonden in Nederland: „La Estonto estas nia” (L.E.E.N.) en „Nederlanda Katoliko” (N.K.).

Voor ongeveer 25 jaren werd het comité opgericht en samengesteld door den heer Bulthuis en eenige andere pioniers van de Nederlandsche Esperanto=beweging. Als een zuiver particuliere instelling dus. Eenige jaren later heeft L.E.E.N., tot welke vereeniging de oprichters behoorden, de regeling dezer examens aan zich genomen. En reeds vrij spoedig daarna werd een regeling getroffen, waarbij „Nederlanda Katoliko” mede intrad in het examen=comité. Reeds sedert ruim 20 jaren geldt dus in hoofdzaak dezelfde regeling.

Oorspronkelijk telde het examen=comité 7 leden, namelijk elk jaar afwisselend 3, respectievelijk 4 leden van ieder der beide organisaties.

Eerst voor eenige jaren zijn deze getallen gebracht op 4 en 5, zoodat het comité thans 9 leden telt. De voorzitter wordt telken jare opnieuw gekozen. En wel afwisselend uit de door L.E.E.N. en door „N.K.” benoemde eximatoeren. Reeds sedert jaren wordt deze functie dan vervuld door de Heeren Isbrücker en Heilker.

De secretaris der Commissie werd steeds opnieuw bevestigd.

Zoodat, zooals algemeen bekend is, de heer Bulthuis die taak onafgebroken en op loffelijke wijze heeft waargenomen.

* *
*

Het getal geëxamineerden in Nederland belooft reeds vele duizenden. De laatste jaren waren er zelfs ongeveer 1000 kandidaten per jaar. Men begrijpt, dat 9 examinatoren dit groote getal kandidaten niet op hun kennis van Esperanto en de Esperantobeweging konden onderzoeken. Vooral als men weet, dat er meerdere examens waren met over de 200 kandidaten. De beide bonden benoemden dan ook steeds een aantal plaatsvervangende examinatoren, die telkens naar behoefte bij de examens assisteerden. De regeling der examens werd in den loop der jaren aanzienlijk verbeterd. Oorspronkelijk werd slechts één diploma uitgereikt, doch na eenige jaren werden A- en B-examens ingesteld. Vooral voor het laatste diploma werden de eischen langzamerhand aanzienlijk verzwaaard. Reeds sedert eenige jaren worden nu de A- en B-examens niet meer gelijktijdig afgenomen, wat natuurlijk ook aan een ordelijk verloop ten goede komt.

* *
*

Ofschoon de examens dus tot nu toe geen Rijkszaak waren, heeft de regeering toch reeds circa 5 jaren van hare belangstelling doen blijken, door aan het comité een Rijksgedelegeerde toe te voegen in den persoon van Dr van Swaay, inspecteur van het Middelbaar Onderwijs. Deze heeft de examens steeds met bijzondere belangstelling gevolgd, en er volstrekt geen geheim van gemaakt, dat hij over den gang van zaken, de regeling in het algemeen dus, de eischen en de uitvoering zeer tevreden is.

Natuurlijk heeft het in den loop der jaren ook niet ontbroken aan critiek op de gestes van het examencomité. Het comité, dat niet alwetend, noch alleenwetend was, zal vermoedelijk met deze critiek zoo nu en dan wel zijn voordeel gedaan hebben.

In ieder geval, er zijn voldoende aanwijzingen, dat de arbeid van het examencomité door het gros der Esperantisten in Nederland gewaardeerd wordt. Finantieel hebben de beide bonden ook mede de vruchten kunnen plukken van de gunstige uitkomsten die door het groeiende getal kandidaten werden verkregen, en mede dank zij het feit, dat de examinatoren voor de uitoefening van hun functie geen vergoeding ontvangen.

* *
*

Voor ongeveer 4 jaren werd in Nederland opgericht de Federatie van Arbeiders-Esperantisten, een vereeniging op sociaal-democratischen grondslag. De Federatie heeft in betrekkelijk korten tijd een groot aantal leden en afdeelingen geworven. Wij willen hier gaarne een woord van lof wijden aan de leiders. Krachtig

hebben zij de zaak aangepakt. En de groote en snelle successen zouden zonder hunne groote werkzaamheid zeker uitgebleven zijn.

Dat deze opkomende beweging ook belangstelling toonde in de Esperanto-examens is volkomen begrijpelijk. De vorm waarin zij van deze belangstelling deed blijken, was echter naar onze opvatting onjuist.

De Federatie van Arbeiders=Esperantisten wendde zich verleden jaar tot het examen=Comité met de bedoeling om voortaan mede in het comité zitting te nemen. Nu zou natuurlijk geen mensch een verzoek in dezen geest kwalijk kunnen nemen. Maar ten eerste was het examen=comité niet het juiste adres, en ten tweede waren de aangevoerde motieven onjuist.

Het examen=comité immers kon hierin niet zelfstandig beslissen, omdat het hier uiteraard bevoegdheden betrof, die aan de organiserende bonden toekwamen. Ten deze heeft echter de Federatie hare vergissing hersteld en zich dus later gewend tot „L.E.E.N.” en „Nederlanda Katoliko”. Het spreekt vanzelf, dat het hoofdbestuur van „N.K.” herhaaldelijk en ernstig deze belangrijke zaak behandelde, en zijne besluiten slechts genomen heeft, geheel in overleg met onzen Bondsadviseur, den Z.E. Heer Pastoor Poell. Welnu, wat ons betreft, wij meenden in het voorstel zooals het door de Federatie gedaan was niet te kunnen treden. De Federatie beriep zich op het getal harer leden en concludeerde daaruit eenvoudig een recht om naast de twee andere bonden voortaan mede de examens te organiseren. Natuurlijk is deze simplistische redeneering niet steekhoudend. De examens waren een bestaand en bloeiend instituut van de beide vereenigingen, door die bonden en hare leden tot dezen bloei gebracht. Aan die bonden en aan niemand anders was het, over haar eigen instituut te beschikken. Dat derden daarin zonder meer medezeggenschap zouden kunnen eischen, om welke reden ook, is natuurlijk volmaakt uitgesloten.

Natuurlijk heeft het Hoofdbestuur de zaak ook nog van andere zijden gezien. Niet slechts van rechts-, maar ook van wensche-lijkheidsstandpunt dus. Doch in den vorm waarin het voorstel tot ons kwam was het niet aanvaardbaar. Het hield geen rekening met eene gegroeide traditie en zou naar ons inzicht het instituut der examens niet bevorderen, uit algemeen propagandistisch oogpunt was het niet noodig, terwijl ten slotte uit het vrij geringe aantal candidaten, (leden der Federatie) duidelijk bleek, dat de belangstelling voor de examens bij de leden niet zoo groot is, als de actie in dezen van het Federatiebestuur zou doen vermoeden.

De Federatie heeft zich bij het standpunt van „Nederlanda Katoliko” niet kunnen neerleggen, doch zette hare pogingen om alsnog een plaats in het examen=comité in te nemen, voort. Dit

leidde tot menigvuldige persoonlijke besprekingen, waarbij het bestuur van L.E.E.N. gepoogd heeft een modus te vinden, die allen zou bevredigen. Dit bleek echter wel zeer moeilijk. Ook het examen=comité heeft gelegenheid gehad, meer dan eens zelfs, het oordeel zijner leden ter kennis te brengen van de Hoofdbesturen. Ten slotte was door den heer Isbrücker in een bespreking met het Hoofdbestuur van L.E.E.N., een project uitgewerkt, waarmede dat Hoofdbestuur zich zou kunnen vereenigen, terwijl ook het examen=comité dit voorstel acceptabel achtte. Het Hoofdbestuur van L.E.E.N. dat herhaaldelijk met het bestuur der Federatie geconfereerd had, meende goede redenen te hebben, om aan te nemen, dat ook de Federatie in dit voorstel zou willen treden. Indien dus ook „N.K.” het voorstel accepteerde, zou daarmee de zaak opgelost zijn.

Het Hoofdbestuur van „N.K.” aanvaardde de uitnoodiging om om op basis van deze concept=overeenkomst eene vergadering bij te wonen in het Esperanto-domo te Arnhem en wel op 19 Nov. Doch merkwaardigerwijs, eenige dagen voor de vergadering, ontving het bestuur van „N.K.” een nieuw project van de federatie, dat practisch in niets geleek op het compromis=project. Alvorens de discussies op de bedoelde vergadering begonnen, werd echter vastgesteld, dat slechts het compromisvoorstel Isbrücker=L.E.E.N. als basis der besprekingen zou gelden. De vergadering heeft 3 uren geduurd, doch bracht het niet verder, dan tot het derde der 16 artikelen. Een nieuwe vergadering werd bepaald op Zaterdag 17 December.

* *

Deze vergadering heeft echter niet meer plaats gehad. Want, de Federatie besloot intusschen de onderhandelingen verder niet voort te zetten doch zelf een examen=comité op te richten. Een en ander blijkt uit haar orgaan van 10 December. Ofschoon de Federatie reeds maanden met het project=Isbrücker=L.E.E.N. bekend was en de bespreking te Arnhem geen ander doel had dan een nadere uitwerking van dit ontwerp, heeft thans de Federatie plotseling de besprekingen afgebroken. Zooals uit het artikel in „Laborista Esperantisto” blijkt heeft de Federatie opnieuw het standpunt ingenomen, dat de beide bonden „L.E.E.N.” en „N.K.” haar examen=comité, dat 25 jaar lang medegewerkt heeft aan den bloei en de propaganda voor Esperanto in Nederland, moeten lijkwideeren, omdat de Federatie thans een betrekkelijk groot aantal leden heeft bereikt. Een eisch, zoo onredelijk, dat de stellers toch wel bij voorbaat moeten hebben ingezien, dat kans op inwilliging niet bestond. Intusschen, indien de Federatie naast het bestaande instituut zelf een eigen examen=comité wenscht op te richten, dan kan geen mensch haar het recht daartoe ontzeggen.

* *

In „Nederlanda Esperantisto“, het orgaan van „La Estonto Estas Nia“ lezen wij, dat het Hoofdbestuur van „L.E.E.N.“ de geheele zaak betreffende de examens=kwestie zal voorleggen aan de Alg. Vergadering van dezen bond, die in het voorjaar zal worden gehouden.

Wij mogen thans nog even in het kort den inhoud van het project Isbrücker=L.E.E.N. hier vermelden:

Het bestaande examen=comité van 10 leden (van „L.E.E.N.“ en „N.K.“ ieder 5) zou de „kern“ vormen van het nieuwe comité. Deze kern zou echter onmiddellijk worden uitgebreid tot 14 leden. De nieuwe leden zouden gekozen worden 2 uit de Federatie en 2 uit den bond van Christelijke Esperantisten, en wel door de oude kern van 10 uit een bindende voordracht door de genoemde bonden in te dienen. Voor het vervolg zouden alle plaatsvervangende examinatoren door de kern van 14 benoemd worden op dezelfde wijze, op voordracht dus van de 4 bonden. Eveneens op deze wijze zou de kern van 14, zich bij eventueele vacatures zelf aanvullen. De 4 bonden zouden geheel dezelfde positie innemen. De verdeeling van eventueele overschotten zou geschieden naar verhouding van het aantal kandidaten dat uit de 4 bonden aan de examens in het afgelopen jaar had deelgenomen.

De eischen der Federatie waren: 4 leden in de kern, zeggingschap in alles in verhouding tot het ledengetal, dezelfde basis voor verdeeling van het saldo.

Vermelden we ten slotte nog, dat de Christelijke Esperantisten bond zich te Arnhem met het project Isbrücker=L.E.E.N. geheel accoord verklaard heeft.

* * *

Het bovenstaande maakt op volledigheid geen aanspraak, het is niet polemisch bedoeld, doch beoogt slechts een summier uiteenzetting te geven van den loop der onderhandelingen in de examens=zaak.

H. DAMEN.

UNIVERSALA ESPERANTO ASOCIO.

Op Zaterdag 26 Nov. j.l. hield de U.E.A. een vergadering voor Deligitoj en leden van het Nederlanda Teritorio, Regiono Den Haag. Op de agenda stond als voornaamste punt vermeld: Parolado de Sro Pastro Cseh pri „La organiza problemo“. Als Hoofdbestuurslid van de U.E.A. was de inleider zeker kompetent nadere inlichtingen te geven over dit onderwerp. Voor onze lezers lijkt het wel van belang een en ander uit de inleiding van Pastro Cseh hier weer te geven.

Spreker begon met mede te delen, dat hij tegen zijn gewoonte

in deze avond aan zijn toehoorders geen zoete bonbons, maar bittere pillen te slikken moest geven. Hij konstateerde een voortdurende strijd tusschen de „peresperanto“- en de „poresperanto“-beweging. Deze strijd was ook de oorzaak van de aanvallen op U.E.A., die voor alles een „peresperanto“-beweging is, hoewel zij daardoor evengoed en misschien beter „poresperanto“ werk verricht.

Doordat in Esperantutoj twee groepen bestaan: de praktische E. en de idealistische E., en deze groepen zich verenigen in 2 afzonderlijke organisaties is het tot een konflikt gekomen tusschen deze twee. Er is n.l. de U.E.A. en er zijn de Internationale Bonden, waarin de verschillende Nationale Bonden zijn vertegenwoordigd. Zo komen we tot de tegenwoordige verbroekeling, waarin ieder Esperantist feitelijk lid moet zijn van 2 organisaties, wat neerkomt op het betalen van dubbele kontributie. In Nederland zijn de Esperantisten lid van L.E.E.N., N.K., enz. en daarnaast soms van U.E.A.

De lukse en de last van 2 Internationale Verenigen is niet rationeel en Pastro Cseh vraagt of aan deze wantoestand geen einde moet komen. Kan er geen systeem gevonden worden om met minder kosten meer resultaat te bereiken?

Daarna gaf de spreker een kort overzicht van wat er gedurende het Internationaal Kongres te Parijs was gebeurd. Door vertegenwoordigers van enkele Nationale Ver. werd voorgesteld de opheffing van U.E.A., door de verbreking van het Kontrakt van Helsinki (1922). (Door dit kontrakt werd U.E.A., dat in 1908 opgericht was als niet-offisiële organisatie, erkend als een officiële, die op bepaalde voorwaarden de finantiële basis zou bezorgen aan de tevens opgerichte I.C.K. (Intern. Centra Komitato) (vertegenwoordiging van de Nationale Verenigen), die tot taak zou hebben o.a. het organiseren van de Kongressen.)

Op het Kongres te Parijs werd besloten een komitee te verkiezen, met de taak een ontwerp statuten samen te stellen voor de nieuwe organisatie, die 1 Jan. 1933 in funktie zal treden.

Spreker zegt dat we op de vraag of de Esperanto-zaak voldoende marsjeert beslist ontkennend moeten antwoorden. Auto en vliegmasjien en radio hadden in tijd van een paar jaar de wereld veroverd. Een wereldtaal is veel voornamer toch:..... hier staan we nog aan het begin. In hotels kreeg spreker nergens gehoor in Esperanto, in de trein maar enkele malen, per toeval. Waar gebruikt men Esperanto?

Hier blijkt het nut van de U.E.A., de enige Intern. Ver., die prakties Esp. gebruikt voor verschillende doeleinden. In Parijs kwamen de „idealisten“ ons verwijten: „Gij werkt om te profiteren, wij werken voor Esperanto“. De strijd tussen „per“ en „por“ kwam

ook te Parijs weer te voorschijn en daarvoor moest de U.E.A. gelijkwideerd.

Een komitee van 6 personen uit de grootste landelijke organisaties moest in enkele maanden uitmaken wat de beste organisatievorm was en daarmee opzij zetten U.E.A., de vereniging, die Esperanto gered heeft gedurende de crisis van de Wereldoorlog. Te Parijs werd over U.E.A. beslist zonder U.E.A. Protesten bleven dan ook niet uit. Voor de aanwezigen was het besluit een overrompeling, en uit de manier van handelen bleek, dat niet de zorg voor de beweging aan het woord was, maar een zuiver persoonlijke zaak. „Sro K. volas engluti Sron J.”

Spreker vervolgt: We leven in een crisis, niet alleen finantiëel, maar ook moreel. De Geest van Zamenhof is ver te zoeken in de Esperantobeweging. Er heerst een anarchie van ideeën. Waar komt dit door? Omdat de organisatie versnipperd is door verkeerde begrippen. We moeten komen tot één rationeele organisatie met opheffing van alle landelijke organisaties. Landelijke propaganda kan geschieden zoals nu, maar de plaatselijke afdelingen over de gehele wereld moeten allen afd. zijn van de éne Internationale Vereniging U.E.A. Die bond moet dan hebben een hoofdzetel met funktionarissen, die ten volle voor hun taak berekend zijn, zich geheel aan die taak zullen moeten geven en dan ook gesalariëerd moeten zijn.

Als er dus gereorganiseerd moet worden, dan zij het met behoud van de grote, nu bestaande internationale bond U.E.A. De leden betalen één kontributie aan de plaatselijke afd., die daarvan afdraagt aan de U.E.A.

Op een aan hem gestelde vraag, hoe dat dan moest met de Esperantisten, die aan de U.E.A. niet genoeg hebben, omdat zij zich op een prinsipiëel standpunt plaatsen, zoals b.v. de Katolieken waarvan er velen lid zijn van de U.E.A., uit praktische overwegingen, gaf de spreker ten antwoord, dat het heel goed mogelijk was dat plaatselijk Katolieke Klubs zouden bestaan, naast andere b.v. Komercista — of Laborista enz., maar dan als afd. van U.E.A.

Voor ons Katolieken is deze oplossing natuurlijk onaanvaardbaar. Juist wij kunnen niet zonder een Internationale Vereniging en voor de nationale propaganda hebben we nodig een landelijke bond, die de propaganda prinsipiëel gericht houdt. Dat dit noodzakelijk is blijkt weer uit de opvatting, dat het mogelijk zou zijn orde te brengen in de anarchie van ideeën in het neutrale verband van U.E.A., waar alleen de „Geest van Zamenhof” richtinggevend en oplossingbrengend schijnt te zijn, al werd door Pastro Cseh erkend, dat ook de Geest van Kristus in Esperantujo niet te vinden is. Wat geen wonder is. De leer van Kristus wordt verdoezeld en alleen aanvaard voorzover ze in de „neutrale” lijn ligt.

De verdere afwikkeling van het konflikt is voor ons Katolieke

Esperantisten niet van zoveel belang. We waarden niet *minder* de arbeid van U.E.A., maar onze waardering is *anders*. U.E.A. mag en moet misschien blijven bestaan. Maar N.K. en I.K.U.E. moeten ook blijven bestaan. Die zijn voor ons van „hoger” waarde.

U.E.A. blijft. De enige verandering is, dat ze weer geworden is een zelfstandige, niet-officiële vereniging. Wat er van de nieuw op te richten officiële vereniging terecht zal komen zullen we afwachten al verwachten we er niet veel van. De U.E.A. is in de kern gezond en zal zich niet laten opzij zetten. Onze sympathie in deze strijd is voor U.E.A., die nu weer geworden is de grote organisatie van alle Esperantisten, die verlangen naar het ideaal van Zamenhof: te helpen over alle landsgrenzen heen. Dat streven, zij het op andere gronden, is ook ons streven.

LA NOVA INTERNACIA ORGANIZO.

Uit „Nederlanda Esperantisto” van 8 Des. j.l. vernamen we, dat opgericht is de nieuwe internationale organisatie, die volgens het besluit van de Konsilantaro Reprezenta in 1933 gaat functioneren. De naam van de organisatie, die zal gaan vervullen de verschillende diensten, die tot nu toe de U.E.A. verrichtte, is: Universala Federacio Esperantista (U.F.E.).

Resultaat: Strijd om leven en dood tussen U.E.A. en U.F.A.

VAN GRAAL EN OCCIDENTAL.

Onder dit opschrift bevatte de „Nieuwe Haarlemsche Courant” een artikel geschreven naar aanleiding van een door „De Graal” uitgevoerd koortje in Occidental (Zondag 27 Nov. te Haarlem), dat door de Hr. Tervooren besproken was.

De Hr. Jac. van Diemen, de samensteller van een eigen systeem hulptaal n.l. „Inter Nos”, begint zijn artikel met de vraag: Waarom geen Esperanto? en vervolgt dan: „De Graal, uit hoog beginsel zo fel gekant tegen elke vorm van *particularisme*, werd dit prinsiepe ontegenzeggelijk ontrouw, toen zij, een internationaal verstaansmiddel behoevende, het Occidental als zodanig aanvaardde en zich door deze handelwijze vierkant plaatste tegenover de Katholieke Wereldtaalbeweging.

Tot 1926 propageerde ik mijn eigen systeem, dat, volgens het oordeel van vooraanstaande interlinguistici, allermint voor Latino sine flexione of voor Occidental behoeft onder te doen.

Allengs en na veel strijd kwam ik evenwel tot het klare besef dat ik in feite gevaarlijk bezig was, destructief werk te verrichten; 't heeft me heel wat zelfoverwinning gekost, vóór ik besluiten kon eigen inzicht voor altijd prijs te geven. Sindsdien tracht ik mede door Esperanto de belangen der H. Kerk te dienen.”

Na geen der bestaande systemen verklaard te hebben als zijn ideaal vervolgt hij:

„Maar het Esperanto, met al deszelfs angebliche feilen en gebreken, *funktioneert* universaliter en op bevredigende wijze. Waarom dan zou de Graal het Esperanto als ondeugdelijk verwerpen en de Katolieke wereldtaalbeweging in de wielen rijden?

Weegt het genot van het berijden van een particularisties stokpaardje wel op tegen de onherstelbare schade, welke men dusdoende aan een reeds gevestigd stuk kultuurwerk berokkent?

Moge dan ook de jeugdige Graal besluiten terwille van de Idee en van het verheven Doel, eigen, wellicht voortreffelijker, inzicht blijmoedig op te offeren. Wensen de Graalleden, met ons, mede middels de wereldhulptaal de belangen der H. Kerk te dienen, dan scharen zij zich met ons onder de vanen der Katolieke Esperanto-beweging, die de goedkeuring en aanmoediging verwerven mocht der Hoogste Kerkelijke Overheid!”

In een naschrift behandelt de Hr. van Diemen de vraag van de „gemakkelijkheid” van Occidental en Esperanto. Zeer terecht meent hij dat geen enkele taal „in drie maanden tijds” te leren is. De bewering, dat Occidental de „gemakkelijkste” wereldhulptaal is, is niet meer dan een bewering.

De Heer Tervooren antwoordt en deelt mede dat hij, wat hij over Occidental schreef, schreef op gezag van de Graalleiding. Hij zegt echter de keus van deze leidsters wel te begrijpen, omdat (!) hij noch Esperanto, noch Occidental kent. Hij heeft eens een briefje, in het Esperanto geschreven, ontvangen en..... hij begreep er niets van. „Daarentegen zijn eenvoudige (!) briefjes in het Occidental voor iemand die de moderne talen kent, wel te begrijpen, al zal hij ook niet elk woord verstaan”. Het blijft voor ons een open vraag of de Hr. Tervooren zelf wel eens briefjes in Occidental gezien heeft. Hij zegt alleen, dat de Graalleiding deze ondervinding opgedaan heeft. En daarom, niettegenstaande het voordeel van groter verbreiding van Esperanto, koos deze leiding Occidental. „En wel omdat het er niet om te doen was een wereldtaal te kennen, maar wel om het alle Graalleden mogelijk te maken elkaar te verstaan, met elkaar te kunnen korresponderen. Men voelde geen behoefte aan een „wereldtaal”, maar wel aan een „Graaltaal” als ik het zo uitdrukken mag”. Hier staat ons verstand even stil. Dus: de Graaltaal behoeft geen Wereldtaal te zijn? De Graal, die Internationaal wil zijn, sluit zich zelf uit van het internationaal verkeer, door een „Groeptaal” te kiezen, een taal voor *eigen* gebruik??? Het is haast niet te geloven.

En nu het slot van het verweer.

„Maar dat het (kiezen van Occ.) niet is een ontrouw aan de strijd tegen elke vorm van particularisme en niet een zich vierkant plaatsen tegenover de Katolieke Wereldtaalbeweging, blijkt wel

hieruit, dat er in verschillende steden, ook bijvoorbeeld hier in Haarlem, Graalklubs zijn, die zich bezig houden met de studie van het Esperanto. Omdat er ook onder de Graalleden meisjes zijn, die een wereldtaal willen kennen."

En dat zijn de domste niet.

We laten hier een Occidental- en een Esperantotekst onder elkaar afdrukken, ter vergelijking.

We hebben deze tekst uit een destijds door Br. Florianus ingezonden stuk, dat geplaatst werd in de Residentiebode.

Occ. Secun li principies de Esperanto on pose inventer innumerabil
Esp. Laŭ la principoj de Esperanto oni povas inventi sennombrajn

O. lingues artificial. Ma es impossibil, sur base de Occidental
E. lingvojn artifikaĵn. Sed estas neeble, sur bazo de Occidental

O. konstruer un altri lingue international. Nam Esperanto es
E. konstrui alian lingvon internacian. Car Esperanto estas

O. fundat sur li naturel fundament del max grand internationalita,
E. fundata sur la natura fundament de l'plej granda internacieco,

O. e to ne sol in li tresor vocabulari, ma anc in li grammatica
E. kaj tio ne sole en la trezoro vorta, sed ankaŭ en la gramatikoj

O. e in li derivation del vocabules. Esperanto es li democratie
E. kaj en la derivoj de l'vortoj. Esperanto estas la demokrata

O. Latin.

E. Latino.

Br. Florianus voegde daar aan toe: „Om enkel van de substantieven te spreken: in bovenstaand Occ. stukje vind ik enkelvoudige substantieven eindigend op e, ment, ta, or, ca, ion, in. Wat blijft er over van de „grootst mogelijke” regelmatigheid van Occidental?

Wat de taal betreft lijkt Occ. op Esperanto als een druppel putwater op een druppel regenwater. Het goede dat van Occidental te zeggen is, is aan Esperanto niet te ontzeggen. Is Occ. gemakkelijker te vertalen dan Esp.? Occ. is in de aangehaalde tekst zeker niet regelmatiger. Het ziet er niet naar uit dat het Esperanto met zijn reeds omvangrijke verspreiding zal verdringen.”

Laten we gerust de Graal over aan het gezond verstand, dat onder de leden aanwezig is. En laten we hopen, dat het gezonde verstand spoedig zal zegevieren, ook over de Leiding, opdat deze in de kwestie Wereldtaal werkelijk goede leiding zal WILLEN geven.

KUNLABORO.

Simbola ludo de Walter Mudrak, Wien. Eldonis: La Juna Batalanto,
Köln-Dellbrück, Bensberger Marktweg 63, Germanujo.
Prezo 0,10 R.M. 5 ekz. 0,40 R.M.

Tiu ĉi ludo simboligas la utiligon de Esperanto en la batalo por Paco, socia-, ekonomia- kaj vivrenovigo, realigota per la junularo.

Paco konstatas militpreparon kaj preĝas, ke li ricevu kunulon. Esperanto, revenante de mondmigrado, konstatas ĉiam pli da atento, kaj sentas sin destinita de la Providenco helpi al la Paco. En dialogo P. kaj E. konatiĝas kaj interkonsentas kune batali por komuna idealo. Venas Vivrenovigo, plendante pri socia kaj morala mizero. E. kaj P. proksimiĝas kaj V. prezentas sin. E. nun ankaŭ volas subteni V. on. V. nun propagandas abstinencecon. Ebrügiloj, kiel cigaredo kaj alkoholo militemiĝas, helpas al amasmortbato. Post konstato de la profitsistemo, daŭra militdangero, kiu ebligas „Sanginternacio de la armilo-industrio”, P. kaj V. kunligas sin. Venas la Junularo, plena de idealoj, ne sciante kien direkti sin. P., V. kaj E. resendas J. kun saĝa konsila en la mondon por ame venki la ondon de malamo, per la kunhelpo de komuna lingvo E.

Jen la enhavan de la ludo, en kiu la 4 personoj certe iom troigas la valoron de si mem. Sed sur scenejo oni pardonas troigon.

La formo estas versa, kun ritmo, kiu sufiĉe vivas kaj alternas por ne esti teda. Teksto sufiĉe bonstila, kvankam kelkfoje pro la vortsekvo ne tuj komprenebla. Sajnas al ni ke la ludo estas luebla, ĉar ne daŭras longe. Kiu serĉas mallongan teatraĵon por ŝtopi truon en fest- aŭ propagandvespero, tiu povas mendi la 4 paĝan ludon. Se la ludantoj zorgas pri klara prononcado, la ludo povos kontentigi la aŭskultantojn.

PATER SEVERIJNS O.S.Cr. †

In het Kruisheerenklooster te St. Agatha is in de ouderdom van 69 jaar overleden de bekende Esperanto-ijveraar de Zeereerw.

Pater SEVERIJNS O.S.Cr.

Li ripozu en Paco.
